

OKREŚLENIE WZORU DANEGO DOKUMENTU W AKCIE WYKONAWCZYM

Stan prawny na dzień 24 listopada 2014 r.

Tezy:

- Zaleca się zawarcie w upoważnieniu ustawowym wyraźnej dyspozycji do określenia wzoru dokumentu (formularza) oraz wskazanie zakresu danych i informacji jakie mają zostać zawarte we wzorze dokumentu (formularza). Brak w upoważnieniu ustawowym wprost wskazania dyspozycji do określenia wzoru dokumentu (formularza) nie wyklucza określenia tego wzoru, jednak ocena dopuszczalność jego określenia może zależeć od treści przepisów ustawy, w tym określenia zakresu upoważnienia.
- Zaleca się, jeżeli zakres danych to umożliwia, określenie w:
 - ustawie – podstawowego zakresu danych i informacji,
 - rozporządzeniu – szczegółowego zakresu danych i informacji.
- Za niezasadne należy uznać określanie szczegółowego zakresu danych i informacji wyłącznie w stosownych załącznikach do rozporządzenia, określających wzory dokumentu (formularza) z pominięciem ich w części normatywnej rozporządzenia.
- Jeżeli upoważnienie ustawowe zawiera delegację do określenia sposobu doręczania danego pisma, a intencją jest także określenie wzoru dokumentu (formularza), to zasadne jest doprecyzowanie upoważnienia ustawowego przez wyraźne zawarcie w nim dyspozycji do określenia wzoru dokumentu (formularza). Jednakże gdy intencją ustawodawcy jest wyłącznie określenie wzoru dokumentu (formularza) zaleca się zawarcie w upoważnieniu ustawowym jedynie dyspozycji do określenia wzoru dokumentu (formularza).

Konstrukcja upoważnienia ustawowego przy określaniu wzoru danego dokumentu

Na ustawodawcy, który zamierza przekazać władzy wykonawczej kompetencje normodawcze w określonym zakresie, ciąży obowiązek ukształtowania określonej „zawartości” upoważnienia. Jeżeli wolą ustawodawcy jest określenie wzoru danego dokumentu (formularza) w akcie wykonawczym, zaleca się zawarcie w upoważnieniu ustawowym wyraźnej dyspozycji do określenia danego wzoru dokumentu (formularza).

Brak w upoważnieniu ustawowym wprost wskazania dyspozycji do określenia wzoru dokumentu (formularza) nie wyklucza określenia tego wzoru, jednak ocena dopuszczalności jego określenia może zależeć od treści przepisów ustawy, w tym określenia zakresu upoważnienia.

Istotne jest by ustawa określała podstawowy zakres danych i informacji, jakie mają zostać zawarte we wzorze dokumentu (formularza), szczegółowy zaś ich zakres można określić w części normatywnej rozporządzenia, przy czym upoważnienie ustawowe powinno zawierać delegację do ich określenia.

Przykład 1

U S T A W A

z dnia 28 lipca 1983 r.

o podatku od spadków i darowizn

(Dz. U. z 2009 r. Nr 93, poz. 768, z późn. zm.)

Art. 4a ust. 5. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, **wzór zgłoszenia o nabyciu własności rzeczy lub praw majątkowych i zakres danych w nim zawartych**, w tym w szczególności:

- 1) dane identyfikujące podatników obowiązanych do złożenia zgłoszenia oraz dane stanowiące podstawę zaliczenia do I grupy podatkowej,
- 2) dane identyfikujące oraz ostatni adres spadkodawcy, darczyńcy lub innej osoby, od której lub po której została nabyta własność rzeczy lub prawa majątkowe,

3) dane dotyczące nabytych rzeczy lub praw majątkowych, ich rodzaj, miejsce położenia rzeczy lub wykonywania praw majątkowych, wraz z ich wartością rynkową oraz wielkość nabytego udziału

- uwzględniając konieczność potwierdzenia nabycia w celu skorzystania ze zwolnienia.

Przykład 2

U S T A W A

z dnia 18 marca 2008 r.

o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych

w państwach członkowskich Unii Europejskiej

(Dz. U. Nr 63, poz. 394, z późn. zm)

Art. 9 ust. 5. Wniosek składa się na formularzach udostępnianych nieodpłatnie przez właściwy organ lub ośrodek informacji, o którym mowa w art. 28 ust. 1.

Art. 10. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi, w drodze rozporządzenia, **wzory formularzy**, o których mowa w art. 9 ust. 5, **uwzględniając w szczególności dane, o których mowa w art. 9 ust. 3 oraz art. 19 ust. 1-5, wykaz dokumentów**, które należy dołączyć do wniosku, **instrukcję wypełniania wniosku, a także dane o ośrodku informacji, o którym mowa w art. 28 ust. 1**, mając na uwadze jednolitość wzorów formularzy i przejrzystość dokumentów stosowanych w postępowaniu w sprawie uznania kwalifikacji.

OBJAŚNIENIE

W przedstawionych przykładach upoważnienie ustawowe zawiera wyraźną dyspozycję do określenia wzoru dokumentu (formularza). Zakres danych czy informacji jakie mają zostać zawarte w tym wzorze został również wskazany w ustawie. Zaleca się ukształtowanie upoważnienia ustawowego w powyższy sposób, bowiem nie budzi wątpliwości, że określany aktem wykonawczym wzór dokumentu (formularza) mieści się w zakresie tego upoważnienia oraz jakie dane zostaną zawarte w akcie wykonawczym.

Przykład 3

U S T A W A

z dnia 13 października 1995 r.

o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników

(Dz. U. z 2012 r. poz. 1314, z późn. zm)¹⁾

Art. 5 ust. 2b. **Zgłoszenie identyfikacyjne podatników wpisanych do Krajowego Rejestru Sądowego zawiera dane:**

- 1) objęte treścią wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym, z wyłączeniem rejestru dłużników niewypłacalnych, przekazywane automatycznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego;
- 2) uzupełniające: skróconą nazwę (firmę), wykaz rachunków bankowych, adresy miejsc prowadzenia działalności, adres miejsca przechowywania dokumentacji rachunkowej, dane kontaktowe, w przypadku osobowych spółek handlowych i podmiotów podlegających wpisowi do rejestru przedsiębiorców na zasadach określonych dla spółek osobowych - dane dotyczące poszczególnych wspólników, w tym ich identyfikatory podatkowe.

(...)

3. Zgłoszenie identyfikacyjne podatników niebędących osobami fizycznymi zawiera: pełną i skróconą nazwę (firmę), formę organizacyjno-prawną, adres siedziby, numer identyfikacyjny REGON, organ rejestrowy lub ewidencyjny i numer nadany przez ten organ, wykaz rachunków bankowych, adresy miejsc prowadzenia działalności, adres miejsca przechowywania dokumentacji rachunkowej oraz przedmiot wykonywanej działalności określony według obowiązujących standardów klasyfikacyjnych, a ponadto:

- 1) w przypadku zakładów (oddziałów) osób prawnych oraz innych wyodrębnionych jednostek wewnętrznych będących podatnikami - NIP oraz inne dane dotyczące jednostki macierzystej;
- 2) w przypadku spółek cywilnych, osobowych spółek handlowych i podmiotów podlegających wpisowi do rejestru przedsiębiorców na zasadach określonych dla spółek

¹⁾ stan prawny na dzień 1 grudnia 2014 r.

osobowych - dane dotyczące współników, w tym również identyfikator podatkowy poszczególnych współników;

- 3) w przypadku podatkowych grup kapitałowych - dane dotyczące spółek wchodzących w skład grupy, w tym również NIP nadane tym spółkom.

4. Zgłoszenie identyfikacyjne podatników będących osobami fizycznymi wykonujących działalność gospodarczą zawiera dane, o których mowa w ust. 2, nazwę (firmę), adres głównego miejsca wykonywania działalności gospodarczej, adresy dodatkowych miejsc wykonywania działalności, numer identyfikacyjny REGON, organ ewidencyjny, wykaz rachunków bankowych, adres miejsca przechowywania dokumentacji rachunkowej oraz przedmiot wykonywanej działalności określony według obowiązujących standardów klasyfikacyjnych.

(...)

5. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, **wzory formularzy zgłoszeń identyfikacyjnych i formularzy zgłoszeń aktualizacyjnych oraz zgłoszeń w zakresie danych uzupełniających**, o których mowa w ust. 2b pkt 2, w art. 42 ust. 3a pkt 2 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2012 r. poz. 591, z 2013 r. poz. 2 oraz z 2014 r. poz. 1161) i w art. 43 ust. 5b pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1442, z późn. zm.), z wyjątkiem zgłoszeń osób fizycznych będących przedsiębiorcami, biorąc pod uwagę kompletność przekazywanych danych niezbędnych do ewidencji i identyfikacji podatników i płatników oraz konieczność przekazywania danych uzupełniających do krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej oraz Centralnego Rejestru Płatników Składek.

OBJAŚNIENIE

Zgodnie z upoważnieniem ustawowym zawartym w art. 5 ust. 5 ustawy o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników, w rozporządzeniu zostać mają określone m.in. wzory zgłoszeń w zakresie danych uzupełniających, o których mowa w ust. 2b pkt 2 ustawy, oraz art. 42 ust. 3a pkt 2 ustawy o statystyce publicznej i art. 43 ust. 5b pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Wskazać należy, że art. 5 ust. 2b pkt 2 ustawy zawiera dane uzupełniające do zgłoszenia identyfikującego podatników wpisanych do Krajowego Rejestru Sądowego, brak jest wprost delegacji do określenia zgłoszenia aktualizacyjnego co

do danych uzupełniających. Projektodawca do uzgodnień przekazał projekt rozporządzenia zawierający propozycję określenia oprócz wzoru zgłoszenia identyfikującego w zakresie danych uzupełniających (NIP-8), wzór zgłoszenia aktualizacyjnego w zakresie danych uzupełniających. Podkreślić należy, że w przypadku zgłoszenia identyfikacyjnego, przy analogicznej konstrukcji aktualizacji danych objętych tym zgłoszeniem, w upoważnieniu ujęto odrębnie określenie wzoru formularza aktualizacyjnego. Z tego też względu określenie wzoru formularza aktualizacyjnego w zakresie danych uzupełniających (NIP-8), w sytuacji gdy w upoważnieniu ustawowym pominięto wprost dyspozycję do określenia ww. wzoru formularza aktualizacyjnego, może zostać ocenione jako wykroczenie poza zakres upoważnienia. W szczególności, że zgodnie z art. 9 ust. 6 pkt 2 ustawy o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników, do aktualizacji danych stosuje wzory formularzy zgłoszeń aktualizacyjnych określone w tym rozporządzeniu.

Przykład 4

U S T A W A

z dnia 13 września 2006 r.

o produktach biobójczych

(Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 252, z późn. zm.)

Art. 49b ust. 1. Ośrodki toksykologiczne zbierają, **rejestrują i archiwizują zgłoszenia zatruc produktami biobójczymi na formularzu zatrucia**, tworząc bazę danych o przypadkach zatruc produktami biobójczymi.

2. **Informacje zawarte w formularzu**, o którym mowa w ust. 1, **obejmują podstawowe dane** o produkcie biobójczym, płeć i wiek osoby, która uległa zatruciu, okoliczności, w jakich doszło do zatrucia, oraz opis następstw zdrowotnych powstałych w wyniku narażenia na działanie produktu biobójczego.

(...)

Art. 49c ust. 4. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, **wzór formularza zatrucia**, wzór raportu o zgłaszanych przypadkach zatruc produktami biobójczymi, **szczegółowy zakres informacji o zgłoszonym zatruciu produktem biobójczym**, sposób gromadzenia i archiwizowania danych o przypadkach zatruc produktami biobójczymi,

a także sposób i tryb finansowania kosztów, o których mowa w ust. 3, biorąc pod uwagę konieczność ujednoczenia i zapewnienia kompletności zgłaszanych danych.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA ZDROWIA

z dnia 29 sierpnia 2006 r.

w sprawie sposobu gromadzenia informacji o przypadkach zatruc produktami biobójczymi

(Dz. U. Nr 161, poz. 1144)

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) **wzór formularza zatrucia produktem biobójczym;**
- 2) wzór raportu o zgłaszanych przypadkach zatruc produktami biobójczymi;
- 3) **szczegółowy zakres informacji o zgłoszonym zatruciu produktem biobójczym;**
- 4) sposób gromadzenia i archiwizowania danych o przypadkach zatruc produktami biobójczymi;
- 5) sposób i tryb finansowania kosztów działalności ośrodków toksykologicznych związanych ze sporządzeniem raportu o zgłoszonych przypadkach zatruc produktami biobójczymi.

§ 2 ust. 1. **Wzór formularza** zatrucia produktem biobójczym **zawierający szczegółowy zakres informacji o zgłoszonym zatruciu** jest określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

OBJAŚNIENIE

Upoważnienie ustawowe w przedstawionym przykładzie zawiera delegację do określenia wzoru formularza zatrucia produktem biobójczym oraz szczegółowego zakresu informacji o zgłoszonym zatruciu produktem biobójczym. W art. 49b ust. 2 ustawy o produktach biobójczych, zostały określone podstawowe dane (informacje) jakie powinien obejmować ww. formularz. W rozporządzeniu szczegółowy zakres informacji o zgłoszonym zatruciu produktem biobójczym został zawarty wyłącznie we wzorze formularza. W celu zapewnienia przejrzystości i czytelności, zaleca się określanie szczegółowego zakresu informacji przede wszystkim w części normatywnej rozporządzenia, a następnie ujęcie go w stosownych załącznikach do rozporządzenia określających wzory dokumentu (formularza).

Przykład 5

U S T A W A

z dnia 19 sierpnia 2011 r.

o usługach płatniczych

(Dz. U. z 2014 r. poz. 873)

Art. 14d. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, po zasięgnięciu opinii Prezesa Narodowego Banku Polskiego, określi, w drodze rozporządzenia, **szczegółowy zakres informacji, o których mowa w art. 14a-14c**, przekazywanych Narodowemu Bankowi Polskiemu oraz sposób realizacji obowiązku ich przekazywania, kierując się potrzebą zapewnienia Narodowemu Bankowi Polskiemu dostępu do danych niezbędnych do dokonania okresowych ocen rozliczeń pieniężnych.

OBJAŚNIENIE

Projektodawca do uzgodnień przekazał projekt rozporządzenia (*rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 października 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobu przekazywania informacji Narodowemu Bankowi Polskiemu przez agentów rozliczeniowych, wydawców instrumentów płatniczych oraz wydawców pieniądza elektronicznego*), w którym szczegółowy zakres informacji został zawarty wyłącznie we wzorach formularzy określonych w załącznikach do rozporządzenia. Przy takim rozwiązaniu nie wynikało jakie informacje dany podmiot ma obowiązek przekazać, które zgodnie z upoważnieniem ustawowym powinny zostać określone w akcie wykonawczym. Określenie w ten sposób informacji było też nieczytelne dla adresata. Zaznaczyć należy, że w ustawie brak jest obowiązku wskazującego, że informacje powinny zostać przekazane na formularzach, których wzory zostaną określone w akcie wykonawczym. W sytuacji gdy zakres informacji zostałby określony wyłącznie w formularzu, a także w części normatywnej rozporządzenia jest brak pełnej wiadomości o zakresie tych informacji, oznaczać to może, że informacje takie mogą zostać przekazane wyłącznie na formularzach, co mogło spotkać się z zarzutem co do spójności aktu wykonawczego z postanowieniami ustawy.

Przykład 6

U S T A W A

z dnia 17 listopada 1964 r.

Kodeks postępowania cywilnego

(Dz. U z 2014 r. poz. 101, z późn. zm.)

Art. 131 § 2. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw łączności określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy **tryb i sposób doręczania pism sądowych** przez podmioty, o których mowa w § 1, mając na uwadze konieczność zapewnienia sprawnego toku postępowania, a także realizacji gwarancji procesowych jego uczestników, ochronę praw osób, którym pisma są doręczane, oraz ochronę ich danych osobowych.

R O Z P O R Z A D Z E N I E

MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 12 października 2010 r.

w sprawie szczegółowego trybu i sposobu doręczania pism sądowych w postępowaniu cywilnym

(Dz. U. z 2013 poz. 1350, z późn. zm.)

§ 2 ust. 2. Do przesyłki dołącza się **formularz potwierdzenia odbioru, którego wzór określa załącznik nr 1** do rozporządzenia.

(...)

4. Przesyłkę nadaje się za **pokwitowaniem** w wykazie nadanych przesyłek poleconych, **którego wzór określa załącznik nr 2** do rozporządzenia.

(...)

§ 6 ust. 3. **Wzór zawiadomienia**, o którym mowa w ust. 1 i 2, **określa załącznik nr 3** do rozporządzenia.

(...)

§ 8 ust. 2. Jeżeli osoba uprawniona nie zgłosi się po odbiór przesyłki złożonej w placówce pocztowej operatora w terminie, o którym mowa w § 7 ust. 3, placówka pocztowa operatora:

1) sporządza, **według wzoru określonego w załączniku nr 3 do rozporządzenia, powtórne zawiadomienie o możliwości jej odbioru w terminie kolejnych siedmiu dni**, licząc od dnia następnego po dniu pozostawienia zawiadomienia, które doręczający niezwłocznie pozostawia w drzwiach adresata lub w oddawczej skrzynce pocztowej; w przypadku doręczenia, o którym mowa w art. 135 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego, powtórne zawiadomienie pozostawia placówka pocztowa operatora w skrytce pocztowej adresata;
(...)

§ 13. Podmioty, o których mowa w § 1 ust. 1 pkt 2-4, **prowadzą rejestr przesyłek** złożonych w urzędzie gminy, **którego wzór stanowi załącznik nr 4** do rozporządzenia.

OBJAŚNIENIE

Przywołany przykład zawiera upoważnienie ustawowe m.in. do określenia sposobu doręczania pism. Ocenic należy, że w tym przypadku upoważnienie ustawowe nie stanowi wystarczającej precyzyjnie określonej podstawy do określenia wzoru dokumentu (formularza). Dążąc do precyzyjnego określenia zakresu spraw przekazanych do uregulowania w akcie wykonawczym, pożądanym wydaje się doprecyzowanie upoważnienia ustawowego przez wyraźne wskazanie, że w akcie wykonawczym określane będą również wzory formularzy, w tym przypadku wzory pism sądowych. Jednakże gdy intencją ustawodawcy jest wyłącznie określenie wzoru dokumentu (formularza) zaleca się zawarcie w upoważnieniu ustawowym jedynie dyspozycji do określenia wzoru dokumentu (formularza).

Opracowała: Agnieszka Fulko
Starszy legislator w Departamencie Prawa Gospodarczego